

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ

вул. Хрещатик, 30, м. Київ, 01601, тел.: (044) 531-36-93; 206-38-45
E-mail: kanc@mev.gov.ua, сайт: http://mpe.kmu.gov.ua, ідентифікаційний код 37552996

На № _____

Слов'янська міська рада

Про розгляд звернення

На лист Секретаріату Кабінету Міністрів України від 08.02.2021 № 3725/0/2-21 Міністерство енергетики України розглянуло звернення Слов'янської міської ради Донецької області від 01.02.2021 № 01.01-12/119 щодо ціни на природний газ та тарифів на послуги з розподілу природного газу та електричної енергії, власності газорозподільних мереж, та в межах компетенції повідомляє.

Щодо ціни на природний газ

На виконання підпункту 2 пункту 6 протоколу засідання Кабінету Міністрів України від 28.12.2020 № 132 стосовно вивчення питання щодо обґрунтованості рівня роздрібних цін на природний газ та послуги з його транспортування і розподілу, що постачається, зокрема побутовим споживачам, Міністерство енергетики України провело моніторинг формування цін на газ для населення.

За результатами проведеного моніторингу зазначаємо, що в серпні-грудні 2020 року через наявність домінуючого положення у регіональних газопостачальних компаній середня ціна на 36% перевищувала ціну ГК «Нафтогаз України», при цьому доля цих постачальників в сегменті продажу газу для потреб побутових споживачів складала більше 90%.

У зв'язку з стрімким зростанням цін на природний газ та через зменшення доходів громадян, спричинене пандемією коронавірусу, Урядом вживаються нагальні заходи для зниження ціни на природний газ для побутових споживачів.

Так, зокрема, за підсумками наради, проведеної Прем'єр - міністром України Д. Шмигалем 11.01.2021 за участі Міненерго, НАК «Нафтогаз України», НКРЕКП, ТОВ «Оператор газотранспортної системи України» та представників Офісу Президента, а також наради, проведеної Президентом України В. Зеленським 13.01.2021 за участі представників Уряду, НКРЕКП, НАК «Нафтогаз України» та фахівців у галузі економіки, електро- та газової енергетики, Міненерго розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України».

Кабінетом Міністрів України затверджено постанову від 18.01.2021 № 25 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», положеннями якої запроваджується державне регулювання ціни на природний газ до 31.03.2021 і встановлюється з 01.02.2021 – у лютому та березні 2021 року гранична ціна для всіх побутових споживачів у сумі 6,99 грн за 1 куб. метр (з урахуванням податку на додану вартість та плати за транспортування магістральними газопроводами до внутрішніх точок виходу з газотранспортної системи).

При цьому, для соціального захисту вразливих верств населення діє механізм надання пільг та субсидій. Програма житлових субсидій населенню залишається головним механізмом забезпечення соціального захисту населення, через яку держава компенсує

№ 01.01-12/119 від 17.03.2021
М.Слов'янськ Донецької області
Слов'янська міська рада

UB
Міністерство енергетики України
№26/1.4-7.3-2051 від 11.02.2021
Немчинов М.О. (ЗАСТУПНИК МІНІСТРА
ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ)
ПІДПИСАНО
ДЕПУТАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
Дата 18.03.2021
Індекс 04.01-30/78

сім'ям витрати на оплату житлово-комунальних послуг у межах нормативів споживання послуг, що перевищують обсяг обов'язкового платежу.

Згідно із Законом України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» (із змінами) Міністерству соціальної політики України передбачені видатки за бюджетною програмою за КПКВК 2501230 «Виплата пільг і житлових субсидій громадянам на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу у грошовій формі» у сумі 35,2 млрд грн.

Крім того, повідомляємо, що в рамках виконання підпункту 6 пункту 6 протоколу засідання Кабінету Міністрів України від 20.01.2021 № 7, Міненерго розробляється план довгострокових фінансових інструментів для збалансування ринку природного газу, який включатиме в себе аналіз проблем, які потребують негайного вирішення на оптовому та роздрібному ринку природного газу, а також шляхи їх вирішення, включаючи пропозиції змін до законодавства України.

Щодо тарифів на послуги з розподілу природного газу

Слід зазначити, що частиною другою статті 19 Конституції України визначено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до Положення про Міністерство енергетики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2020 № 507, питання щодо встановлення та перегляду тарифів на послуги транспортування та розподілу природного газу операторами газорозподільних мереж, не належать до компетенції Міністерства.

Згідно з положеннями статті 4 Закону України «Про ринок природного газу» (далі – Закон) до компетенції Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, як Регулятора на ринку природного газу належить, зокрема, затвердження та оприлюднення у встановленому порядку методології визначення тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу, методології визначення тарифів на послуги розподілу природного газу, а також затвердження правил постачання природного газу.

Відповідно до пункту 14 частини першої статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» для ефективного виконання завдань державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – Закон про НКРЕКП), Регулятор, зокрема, забезпечує захист прав та законних інтересів споживачів товарів (послуг), які виробляються (надаються) суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг та надає роз'яснення з питань застосування нормативно-правових актів Регулятора.

Постановами Регулятора від 30.01.2021 №№ 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135 внесено зміни до постанов НКРЕКП від 16.12.2020 №№ 2450, 2456, 2458, 2460, 2461, 2462 та від 30.12.2020 №№ 2770, 2772, 2777, 2781, 2782, 2785, 2787, згідно яких, максимальний тариф на послуги розподілу природного газу становитиме 1,79 грн за 1 куб. метр на місяць без ПДВ.

Окрім того зазначаємо, що за інформацією, оприлюдненою на сайті Антимонопольного комітету України (далі – Комітет), Комітет перевірить обґрунтованість та прозорість формування тарифу на розподіл природного газу.

Щодо електричної енергії

З метою збереження фіксованої ціни на електричну енергію для побутових споживачів, постановою Кабінету Міністрів України від 05.06.2019 № 483 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії» (із змінами) (далі – постанова № 483) на ДП «Гарантований покупець», ДП «НАЕК «Енергоатом», ПрАТ «Укргідроенерго» та

постачальників універсальних послуг покладено виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії (далі – ПСО).

Відповідно до постанови № 483, ціна на електроенергію для побутових споживачів встановлювалась на рівні тарифів, (з урахуванням тарифів, диференційованих за періодами часу), які діяли станом на 30 червня 2019 року.

Слід зазначити, що тарифи на електроенергію, яка відпускається населенню та ряду пільгових категорій споживачів, були встановлені постановою НКРЕКП від 26.02.2015 № 220, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України (далі – Мін'юст) 02.03.2015 за № 231/26676, постановою Національної комісії регулювання електроенергетики України від 11.03.2010 № 218 «Про затвердження тарифів на електричну енергію релігійних організацій», яка зареєстрована в Мін'юсті 24.03.2010 за № 241/17536 (із змінами), постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики від 23.04.2012 № 498 «Про затвердження Порядку застосування тарифів на електроенергію», яка зареєстрована в Мін'юсті 23.04.2012 за № 599/20912 (із змінами) та постановою НКРЕКП від 06.06.2017 № 746 «Про затвердження тарифів на електричну енергію, що відпускається юридичним особам, які є власниками (балансоутримувачами) майна, що використовується для компактного поселення внутрішньо переміщених осіб».

Разом з тим, інформуємо, що на засіданні Регулятора 06.01.2021 прийнято рішення про визнання такими, що втратили чинність зазначені вище постанови.

Термін дії постанови № 483 спливав 01.01.2021. Таким чином, у разі її непродовження, ціна на електроенергію для побутових споживачів формувалась би на ринкових умовах, що призвело б до різкого, більш ніж в 2,5 рази, зростання тарифу на електричну енергію для населення вже з січня 2021 року (до близько 3.30 грн/кВт·год).

Відповідно до частини третьої статті 62 Закону України «Про ринок електричної енергії», з метою забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії Кабінетом Міністрів України у передбачених цією частиною випадках та на визначений строк на учасників ринку (крім споживачів) можуть покладатися спеціальні обов'язки. Пропозиції щодо обсягів та умов покладення спеціальних обов'язків готуються Регулятором з урахуванням вимог зазначеної статті та подаються до Кабінету Міністрів України після проведення консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства.

Стаття 1 Закону про НКРЕКП визначає, що НКРЕКП є постійно діючим центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який утворюється Кабінетом Міністрів України.

Згідно з частиною третьою статті 6 Закону про НКРЕКП Регулятор розробляє та подає до Кабінету Міністрів України проекти актів Кабінету Міністрів України з питань, що належать до його компетенції, узагальнює та аналізує інформацію про їх виконання, вносить пропозиції щодо їх удосконалення.

Питання необхідності фінансового збалансування ринку електричної енергії та внесення відповідних змін до ПСО регулярно піднімалися на численних зустрічах і нарадах починаючи з 2-ї половини 2020 року, в тому числі в рамках Антикризисового енергетичного штабу під головуванням Прем'єр – міністра України, утвореного постановою Кабінету Міністрів України від 24.04.2020 № 312. Відповідно до рішень зазначених нарад та окремих доручень передбачалось НКРЕКП спільно з Міненерго та іншими учасниками ринку розробити модель ПСО з метою фінансового збалансування ринку електричної енергії в 2020-2021 роках, в тому числі і пролонгація строку ПСО.

Враховуючи зазначене, НКРЕКП листами від 23.11.2020 № 12485/17.2.1/7-20, від 02.12.2020 № 12960/17.2/7-20 та від 11.12.2020 № 01-17.2/45-дск направлено до Міненерго варіанти внесення змін до Постанови № 483, а саме: збереження чинної перехідної моделі ПСО з одночасним встановленням фіксованої ціни на електричну енергію для побутових споживачів з 01.01.2021 та фінансову модель ПСО, яку розроблено

із урахуванням рекомендації Секретаріату Енергетичного Співтовариства і рекомендації USAID щодо подальшого розвитку енергоринку відповідно до досвіду інших європейських країн.

Слід зазначити, що в грудні 2020 НКРЕКП збільшено тарифи транспортної складової на 2021 рік з 1,2 грн до 1,51 грн/кВт·год. А саме:

тариф на передачу НЕК «Укренерго» встановлено на рівні 35 коп/кВт·год;

середньозважений тариф на розподіл на рівні 106 коп/кВт·год;

середньозважений тариф на постачання на рівні 10 коп/кВт·год.

Також, зросла доля споживання побутовими споживачами від сумарних обсягів споживання (за прогнозами Регулятора обсяг споживання населенням зростає на 8%) і обсяг електричної енергії, який ДП «НАЕК «Енергоатом» має продати в рамках механізму ПСО зростає з 50% до 53%, а обсяг електроенергії, який підприємство зможе продати на різних сегментах ринку електроенергії на конкурентних умовах відповідно зменшується.

Крім того, з початку 2021 року, зростає собівартість виробництва електричної енергії на АЕС через необхідність підвищення заробітної плати працівників, виконання ремонтної кампанії атомних енергоблоків, інвестиційних програм підприємства та забезпечення ядерної безпеки.

У підсумку, на підставі пропозицій Регулятора, Міненерго було розроблено, а Урядом 28.12.2020 прийнято постанову № 1325 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 червня 2019 р. № 483» (далі – Постанова № 1325).

Постановою № 1325 передбачено:

продовження строку дії ПСО до 31.03.2021;

встановлення на період з 01.01.2021 по 31.03.2021 фіксованої ціни за 1 кВт·год електричної енергії для побутових споживачів на рівні 1,68 (з ПДВ). Разом з тим збережено і залишено без змін коефіцієнти дво – та тризонного обліку електричної енергії;

збільшення ціни за якою ДП «НАЕК «Енергоатом» буде здійснювати продаж електроенергії в рамках перехідної моделі ПСО з 10 грн за 1 МВт·год до 150 грн за 1 МВт·год.

Необхідно зазначити, що прийняте Урядом рішення про підвищення тарифу для побутових споживачів є мінімально можливим і таким, що не покриває всіх складових витрат на виробництво та постачання електричної енергії побутовим споживачам.

Так, з урахуванням зонного обліку, середній тариф для побутових споживачів складатиме близько 1,60 грн/кВт·год (з ПДВ), з яких лише транспортна складова становить 1,51 грн/кВт·год. Таким чином, на безпосередньо електричну енергію залишається лише 9 копійок з необхідних 17 (середньозважано, з ПДВ), які гарантований покупець сплачує ДП «НАЕК «Енергоатом» та ПрАТ «Укрідроенерго» в рамках ПСО. Тобто, навіть за умови повної оплати населенням електричної енергії, зібраних електропостачальниками коштів не вистачить щоб повною мірою розрахуватися із виробниками, а дефіцит буде складати 0,08 грн/кВт·год.

Відповідно до частини другої статті 3 Закону України «Про ринок електричної енергії» визначено, що функціонування ринку електричної енергії здійснюється на принципах, зокрема, недискримінаційного ціно- та тарифоутворення, що відображає економічно обґрунтовані витрати. Зазначене свідчить про необхідність подальшого зниження обсягу перехресного субсидіювання.

Водночас інформуємо, що Міненерго спільно з НКРЕКП та іншими учасниками ринку електричної енергії продовжує напрацювання щодо удосконалення сценаріїв фінансового збалансування ринку електричної енергії у 2021 році та механізму ПСО.

Зауважуємо, що тарифи для побутових споживачів на електричну енергію не переглядалися з 2017 року, тоді як мінімальна заробітна плата збільшилась на 88%, а рівень мінімальної пенсії на 92%, що значно випереджає темпи зростання середньозваженої ціни на електричну енергію для побутових споживачів.

Для додаткового захисту споживачів, які найбільше постраждали від перегляду тарифу на електричну енергію, постановою Кабінету Міністрів України від 01.02.2021 №64 «Питання надання компенсації деяким категоріям споживачів електричної енергії» затверджено Порядок використання коштів для надання компенсації деяким категоріям споживачів електричної енергії (далі Порядок), яким передбачається запровадження механізму компенсації наступним категоріям споживачів електричної енергії (крім тих, які отримують житлову субсидію), а саме:

населенню, яке проживає в житлових будинках (у тому числі в житлових будинках готельного типу, квартирах та гуртожитках), обладнаних в установленому порядку електроопалювальними установками (у тому числі в сільській місцевості), і станом на 31.12.2020 мало право на знижений тариф;

населенню, яке проживає в багатоквартирних будинках, не газифікованих природним газом і в яких відсутні або не функціонують системи централізованого теплопостачання (у тому числі в сільській місцевості), і станом на 31.12.2020 мало право на знижений тариф;

багатодітним, прийомним сім'ям та дитячим будинкам сімейного типу.

Для забезпечення фінансування зазначеної компенсації, Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до додатка № 3 до Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» щодо компенсації у зв'язку з підвищенням тарифів на електричну енергію» від 29.01.2021 № 1158-IX.

Відтак, згідно із Законом України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» (із змінами) Міністерству соціальної політики України передбачені видатки за бюджетною програмою за КПКВК 2501410 «Компенсація у зв'язку з підвищенням тарифів на електричну енергію на оплату електричної енергії населенням, яке проживає в житлових будинках (у тому числі в житлових будинках готельного типу, квартирах та гуртожитках), обладнаних у встановленому порядку електроопалювальними установками (у тому числі в сільській місцевості), населенням, яке проживає в багатоквартирних будинках, не газифікованих природним газом і в яких відсутні або не функціонують системи централізованого теплопостачання (у тому числі в сільській місцевості), а також багатодітними, прийомними сім'ями та дитячими будинками сімейного типу» у сумі 1,4 млрд грн.

Щодо тарифу на транспортування природного газу

Постановою НКРЕКП від 24.12.2019 № 3013 встановлено тарифи для ТОВ «ОПЕРАТОР ГТС УКРАЇНИ» на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу на регуляторний період 2020-2024 роки (далі – постанова НКРЕКП № 3013).

Постановою НКРЕКП № 3013 встановлено тарифи на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу в/з газотранспортну(ої) систему(и) на міждержавних з'єднаннях та для внутрішніх точок входу та виходу в/з газотранспортну(ої) систему(и), зокрема для точки виходу до газорозподільних систем, що є складовою кінцевого платежу за природний газ для побутових споживачів.

Відповідно до положень статті 1 Закону:

газотранспортна система - технологічний комплекс, до якого входить окремий магістральний газопровід з усіма об'єктами і спорудами, пов'язаними з ним єдиним технологічним процесом, або кілька таких газопроводів, якими здійснюється транспортування природного газу від точки (точок) входу до точки (точок) виходу;

оператор газотранспортної системи - суб'єкт господарювання, який на підставі ліцензії здійснює діяльність із транспортування природного газу газотранспортною системою на користь третіх осіб (замовників);

точка виходу - визначена точка у газотранспортній системі, в якій оператор газотранспортної системи доставляє природний газ, що знаходиться у газотранспортній системі, до іншої газотранспортної або газорозподільної системи, газосховища, установки

LNG або споживача, приєднаного до газотранспортної системи, або до об'єкта, пов'язаного із видобутком природного газу;

точка входу - визначена точка у газотранспортній системі, в якій природний газ надходить до газотранспортної системи від об'єктів, пов'язаних із видобутком природного газу, газосховища, установки LNG, а також від інших газотранспортних або газорозподільних систем.

Згідно з положеннями статті 20 Закону Оператор газотранспортної системи на виключних засадах відповідає за надійну та безпечну експлуатацію, підтримання в належному стані та розвиток, включаючи нове будівництво та реконструкцію, газотранспортної системи з метою задоволення очікуваного попиту суб'єктів ринку природного газу на послуги транспортування природного газу, враховуючи поступовий розвиток ринку природного газу.

Слід зазначити, що тарифи на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу в/з газотранспортну(ої) систему(и) дозволяють забезпечити ТОВ «Оператор ГТС України» коштами, необхідними для забезпечення надійного функціонування газотранспортної системи, обслуговування та підтримки технічного стану пристроїв, установок, мереж, а також системних об'єктів згідно з вимогами законодавства, підтримання необхідного тиску в трубопроводах, запобігання можливим витокам газу та недопущення аварійних ситуацій.

За інформацією НКРЕКП, тариф на послуги транспортування природного газу для внутрішніх точок виходу з газотранспортної системи, що встановлений постановою НКРЕКП № 3013, є складовою кінцевого платежу за природний газ для побутових споживачів, який знижено на 21%, порівняно з відповідним тарифом, що діяв протягом 2019 року, та складає 124,16 грн за тис. куб. метр на добу (без ПДВ).

Щодо власності газорозподільних мереж

Утримання на балансі акціонерних товариств (далі – Оператори ГРМ) газорозподільних мереж регламентується договорами господарського відання. Це взаємовідносини між власниками мереж та Оператором ГРМ, що передбачені пунктом 2 глави 1 розділу III Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1379/27824.

При цьому, незалежно від форми договору, мережі залишаються у власності громади. Громада, як власник має право контролювати технічний та експлуатаційний стан газорозподільних мереж, ефективність його використання та цільового призначення. У випадку втрати (пошкодження, знищення), неналежної експлуатації майна з вини користувача (Оператор ГРМ) вимагати відшкодування заподіяних збитків. Оператор ГРМ, як користувач здійснює технічне обслуговування майна за власний рахунок, забезпечує умови безпечної та безаварійної експлуатації майна.

Заступник Міністра

Максим НЕМЧИНОВ